लक्ष्यं विश्वमानम्

DINABANDHU MAHAVIDYALAYA Estd.-1947 CENTRAL LIBRARY

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours 6th Semester Examination, 2024

SANACOR13T-SANSKRIT (CC13)

Time Allotted: 2 Hours — Full Marks: 50

The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.

सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम्।

SECTION-A

[Marks-10]

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं ***पञ्च*** प्रश्नाः समाधेयाः। — 2×5 = 10

(क) भारतीय-दर्शन सम्प्रदायेषु आस्तिक-नास्तिक दर्शनयोः भेदकारणं लिख्यताम्। के तावत् आस्तिकाः भवन्ति?

(ख) न्यायदर्शने कारणानि कतिविधानि? कानि च तानि?

(ग) के खलु असत्कार्यवादिनः? असत्कार्यवादस्य आशय एकवाक्येन लिख्यताम्।

(घ) 'परिणामवादः' इत्यनेन किमुच्यते? अस्य उदाहरणमेकं दीयताम्।

(ङ) वौद्धमते रत्नत्रयं किम्?

(च) सांख्यदर्शनस्य प्रवक्ता कः? सांख्यकारिकायाः रचयिता कः?

(छ) शङ्कराचार्यमते वेदान्तस्य मुख्यं वक्तव्यं किम्?

SECTION-B

[Marks-20]

2. अधोलिखितेषु यथेच्छम् ***एकः*** प्रश्नः समाधेयः। — 10×1 = 10

(क) तर्कसंग्रहानुसारेण समवायस्य किं लक्षणम्? संयोगसमवाययोर्मध्ये पार्थक्यं लेख्यम्।

(ख) को नाम विशेषः? विशेषस्वीकारे का युक्तिः?

(ग) किं नाम कर्म? तानि कतिविधानि? कानि च तानि? कर्मभेदाः आलोचनीयाः।

3. (क) अधोलिखितेषु यथेच्छं ***विषयद्वयमाश्रित्य*** टीका लेख्या। — 5×2 = 10

अत्यन्ताभावः, मनः, सामान्यम्।

अथवा

(ख) अधोलिखितेषु यथेच्छं ***द्वयमाश्रित्य*** व्याख्यां लिखत। — 5×2 = 10

(i) गन्धवती पृथिवी।

(ii) ज्ञानाधिकरणमात्मा ।

(iii) शीतस्पर्शवत्य आपः ।

SECTION-C

[Marks-20]

4. अधोलिखितेषु ***यथेच्छमेकः*** प्रश्नः समाधेयः । 10×1 = 10

(क) को नाम सन्निकर्षः ? सन्निकर्षभेदाः सोदाहरणं व्याख्यायन्ताम् ।

(ख) प्रत्यक्षं कतिविधम् ? तर्कसंग्रहानुसारं प्रत्यक्षलक्षणं विचार्यताम् ।

(ग) का नाम व्याप्तिः ? व्याप्तिस्वरूपं तर्कसंग्रहमाश्रित्य संक्षेपेण वर्णनीयम् ।

DINABANDHU MAHAVIDYALAYA Estd.-1947 CENTRAL LIBRARY

5. (क) अधोलिखितेषु यथेच्छं ***विषयद्वयमाश्रित्य*** टीकां लिखत । 5×2 = 10

हेत्वाभासः, पक्षः, यथार्थानुभवः ।

अथवा

(ख) अधोलिखितेषु यथेच्छं ***द्वयमाश्रित्य*** व्याख्यां लिखत । 5×2 = 10

(i) असाधारणं कारणम् करणम् ।

(ii) आप्तवाक्यं शब्दः ।

(iii) अनुमानं द्विविधं — स्वार्थं परार्थं च ।

——×——